

reflexion

Vården lika säker som vägen

»Äntligen har vi fått en lagstiftning som ger oss möjlighet att mycket mer systematiskt och långsiktigt arbeta för en ökad patientsäkerhet.«

Trafikverkets preliminära beräkning av antalet dödsfall i trafiken för 2010 visar 270 döda. Så få dödsfall i vägtrafiken har inte noterats på över 100 år. Antalet svårt skadade har också minskat. Tillfälliga orsaker kan naturligtvis ha bidragit, men utan tvekan är det ett målmedvetet, långsiktigt arbete som lett fram till detta, vilket gör att Sverige kommer att klara EU-målet om en reduktion av antalet omkomna från 2001 till 2010 på 50 procent.

En rad samverkande faktorer ligger bakom de förbättrade siffrorna: allt från säkrare bilar, förbättrade mötesfria vägar till nyktra bilförare och reflexförsedda barn, alltså förändringar på både system- och individnivå.

Sedan några veckor gäller den nya patientsäkerhetslagen. Den innebär ett avgörande skifte för alla oss som arbetar i vården genom att den tidigare enögda synen på felande individer – syndabockar – ersätts av en systemsyn. Ansvar för den enskilde medarbetaren blir emellertid inte mindre, tvärtom. Äntligen har vi fått en lagstiftning som ger oss möjlighet att mycket mer systematiskt och långsiktigt arbeta för en ökad patientsäkerhet.

Läkarkåren har en särskilt viktig roll att fylla för att den nya lagens målsättning ska realiseras. Alldeles särskilt gäller det för hur vi agerar när olyckan är framme och en vårdskada inträffat. Öppen redovisning och målmedveten strävan för att se till att samma olycka inte inträffar igen är ett tydligt krav, inte bara moraliskt, nu även lagligt!

Läs även artikeln på sidan 70.

Jon Ahlberg
medicinsk redaktör
jon.ahlberg@lakartidningen.se

Foto: Urban Orzolek

På Södersjukhusets kvinnoklinik blir alla patienter som råkat ut för vårdskador erbjudna att komma och prata med klinikchefen Margareta Hammarström. **AKTUELLT** Sidan 70

I ledare

67 Behovet styr obekvämt
Marie Wedin

reflexion

63 Vården lika säker som vägen
Jon Ahlberg

It debatt

68 Surrogatmoderskap: Varför – och varför inte?
Göran Hermerén

aktuellt

70 »Ju öppnare man är, desto mer lär man sig«

71 Drabbade patienter erbjuds samtal med klinikchefen

73 Fransk läkemedelsskandal

Stora kunskapsluckor kring sjukskrivningspraxis

74 Eva Nilsson Bågenholm utnämnd till äldresamordnare

Patientsäkerhet/Ärenden

75 Eva Nilsson Bågenholm om nya uppdraget: Samordningen i stort fokus

medicinsk kommentar

76 Nya tag för klinisk forskning. Mycket är på gång för att lösa forskningens nygamla problem
Anna Engström-Laurent

nya rön

78 Större blödning vid akut pankreatit – ovanlig men dödlig komplikation
Roland Andersson

Melanompreparat gav resistens – bredare anslag nödvändigt
Anders Hansen

79 Juice och söttad läsk ökar risken för gikt
Anders Hansen

Relativt god reproduktiv hälsa på Vietnams landsbygd
Sophie Graner

80 Kateterburen ablation bättre än farmaka vid svårbehandlat förmaksflimmer
Anders Hansen

Viktnedgång i barndomen minskar hjärt-kärlrisken i tonåren
Karin Sundström

På många håll i landet görs satsningar för att stärka den kliniska forskningen. Genom projektet »Från student till docent« hoppas man ge bättre förutsättningar att kombinera forskning med sjukvårdsarbete. Sidorna 76 och 81

Illustration: P.C. Jersild. Bilden är hämtad från boken »Medicinska memoarer« av P.C. Jersild. Liten bild (Margareta Hammarström), foto: Urban Orzolek

NYA RÖN En grupp forskare har tittat på kopplingen mellan gikt och konsumtion av läsk och juice. Sidan 79

Klinik och vetenskap

81 Utbildning och forskning Östergötland satsar på klinisk forskning. Hälsouniversitetet och landstinget vill stärka forskningens roll i vården *Gösta Berlin, Mats Hammar*

85 Klinisk översikt Elektrokonvulsiv terapi inte passé. Överträffad effekt vid svår depression *Håkan Odeberg, Jan-Otto Ottosson*

90 Originalstudie TENS kan lindra illamående efter kolorektal kirurgi. Men placeboeffekten är betydande *Britta Berglund, Karin Strigård*

92 Fallbeskrivning Transplantation livräddande åtgärd vid graviditetsrelaterad leversvikt. Valfungerande värdkedja bidrog till det goda resultatet *Anna Ågren, Per Stål, Christina Agvald-Öhman, Lennart Eleborg, Greg Nowak, Gunilla Ajne*

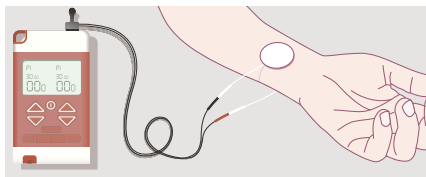
debatt och brev

96 Förbättrad antibiotikaanvändning i fokus i regeringens patientsäkerhets-satsning *Karin Tegmark-Wisell, Otto Cars*

97 Replik till Leijonhufvud och Lynøe om sederingsterapi: Patienternas uppfattning viktigast *Marit Karlsson, Peter Strang*

Replik till Engström och Eckerdal: Erbjud sederingsterapi när behov föreligger *Madeleine Leijonhufvud, Niels Lynøe*

98 Tack, Marie Wedin!
Susanne Ringskog Vagnhammar

KLINIK OCH VETENSKAP TENS kan lindra illamående efter kolorektal kirurgi. Sidan 90

KLINIK OCH VETENSKAP Transplantation livräddande åtgärd vid graviditetsrelaterad leversvikt. Sidan 92

99 Detta är för jävigt *Mats Ulfendahl*

Replik: Förhållandena är de motsatta *Anders E Haglund*

Kommentar: Jäv ska alltid deklarerats tydligt *Jan Östergren, Stefan Johansson*

Vem som sagt vad om den palliativa vården *Niels Lynøe*

kultur

100 Recensioner

101 lediga tjänster

103 platsannonser

117 meddelanden

118 information från läkarförbundet

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

webbfrågan:
Bör även den psykiatriska tvångsvården kunna privatiseras?

Se LT Debatt nr 1–2/2011 sidan 8.

Ja	19 %
Nej	75 %
Vet ej	6 %

405 hade svarat den 17 januari kl 11.00.

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Läkartidningen

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40

Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Medicinsk redaktionschef
Stefan Johansson (pediatrik) 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Anne Brynolf (studentredaktör)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik och gynekologi)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering) 08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holmfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering) 08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lovtrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering) 08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering) 08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator) 08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pre@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 40 900 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

 organ för Sveriges läkarförbund grundad 1904